

PROFITARJI SE PRAVLJAJO ZA PODRAŽITEV KAVE.

IZJAVE O SLABI KAVINI LETINI ŽE PRIHAJAJO V JAVNOST.

To so prva znamenja, da mislijo profitarji podražiti kavo.

Chicago, Ill. — Pred dobrim tednom je neki časnikarski poročevalec prepotoval skladišča v Chicagu in na tem potovanju je videl tako ogromne zaloge kave, da je kar strmel. Ta vest še sumi po glavni čitateljev, a že prihaja Harold M. Rorke, nakupovalec znane velike trgovine "Fair," v javnost z izjavo, da bo težko dobiti kavo, ker je letošnja kavina letina zelo slaba.

Rorke pravi: "Letos bodo pridelali le 4,000,000 bušljev kave na vsem svetu, medtem ko so je lani pridelali sedem milijonov bušljev. Kava zdaj ne prihaja na trg in minili bodo meseci, preden pride na trg kava, ki jo pridelajo letos."

Z drugimi besedami pomeni njegova razlaga: Letina je slaba, kava ne prihaja na trg, na trgu ni kave, kava se podraži!

Če se kava podraži, bodo ljudje segli po čaju. Da se to ne zgodi, imajo profitarji že svoj pripomoček, ki pove jasno, da se čaj tudi podraži.

Šmokavzar modruje o čaju v nekem velebizniškem listu takole: "Čaj ima še vedno visoko ceno. Temu je vzrok akutno delavsko vprašanje na Japonskem. Koč najboljšega čaja vrže sto dolarjev, lani je pa vrget le pet in šestdeset dolarjev."

To modrovanje pomeni, da nameravajo profitarji najmanj za tri in petdeset odstotkov podražiti čaj, kajti pod solnce ni tako zabitega človeka, ki verjame, da so na Japonskem od lani do letos povisali mezo poljskim delavcem za tri in petdeset odstotkov. Japonski delodajalec in podjetniki so ravno tako trdosrčni napram svojim delavcem kot ameriški ali pa evropski. Taka modrovanja v velebizniškem časopisju imajo namen zbegati ljudstvo, da ne vidi, da imajo profitarji svoje roke v njegovih žepih.

In tako gre po vrsti z vsemi živilci. Podražil se je sladkor, zdaj prideta na vrsto kava in čaj, za njima se podražita moka, za krompir pa ljudstvo že zdavnaj plačuje prave oduške cene, in tako se bodo dražila najpotrebnejša živila za ljudsko prehranitev dalje, da se bo ljudstvo lahko prehranilo s travo in listjem, če se ne zbludi in v jeseni pri volilni žari temeljito ne obračuni s profitarji. To pomeni, če hoče ljudstvo odpraviti profitarstvo, mora izvoliti v postavodajne zbornice, ki se bodo prejemali profitarjev z glave-rokavicami, ampak bodo postopali z njimi kot tolovaži, ki jemljejo ljudstvu živež proč od ust.

Ljudstvo ima moč, da z glasovnico hitro odpravi profitarstvo. In če se ljudstvo ne posluži glasovnice za odpravo neznosne dražnje, profitarstva in verižništva, tedaj zasluži usodo, za katero je samo glasovalo, da se strinja z njo, kajti časi, ko so odreniki prihajali na svet odreševati ljudi, so daleč za nami in se ne vrnejo nikdar več.

Ljudstvo je sam svoj odrešenik, sredstvo za odrešitev je pa glasovnica za izvolitev javnih uradnikov in poslanec v postavodajne zbornice, ki zastopajo ljudske interese.

BRITSKA ZASTAVA SEŽGANA PRED ZAKLADNIŠKIM DEPARTMENTOM.

Washington, D. C. — Pred zakladniškim departментом je bila sežgana britska zastava. To delo so baje izvršile ženske, ki so bile stražarice v interesu osvoboditve Irce. Časopisje ni priobčilo imen teh žensk, ampak pravi, da se uvide preiskava.

GOMPERS IMENUJE SENATNI NAČRT GLEDE MEHIKE PRUSKO NASILJE.

Washington, D. C. — Samuel Gompers, predsednik Ameriške delavske federacije, je izjavil v četrtek, da je načrt senatnega odseka za intervencijo v Mehiko prusko nasilje, ki vodi direktno do vojne. Po njegovem mnenju je ameriško ljudstvo proti vojni in bo pobilo načrt.

AMERIŠKI ZASTOPNIK NA SESTANKU S SOVJETI.

Združene države bodo "neoficijelno" zastopane na konferenci ekonomskega sveta s Krasinom.

POGOJI ANGLIJE ZA TRGOVINO.

Washington, D. C., 4. jun. — V krogih državnega departmanta je bilo večerj rečeno, da bodo Združene države imele "neoficijelno" zastopnika na konferenci zavziškega gospodarskega sveta, ki se vrši enkrat prihodnji teden v Londonu in na katerem bo navzoč tudi Gregorij Krasin, trgovski komisar ruske sovjetske vlade. Ameriški zastopnik bo samo poslušal, kaj se bo govorilo na konferenci in potem bo o tem poročal v Washington.

London, 4. jun. — Lloyd George je dejal danes v parlamentu, da se še niso pričela trgovska pogajanja med zavezniki in Krasinom in njegov sestanek s sovjetskimi komisarjem je bil le preliminarno razgovorjanje. Dalje je rekel George, da mora ruska vlada prej garantirati, da boljševiki ne bodo napadali britskih interesov v Aziji in doma in da morajo biti osvobojeni vsi ujetniki, ki so še v Rusiji, predno se začne pogajanje.

Neki poslanec je vprašal Lloyd Gerga, če mu je znano, da je Krasin Nemeec, ki je bil tekom vojne v službi Nemčije. George je odgovoril, da je Krasin Rus in da ni bil v službi nemške vlade, pač pa neke nemške enektriške družbe v Petrogradu.

TOVARNAR JE KUPIL KAR CELO MESTO.

Cincinnati, O. — Izdelovanje delovne obleke se izplača za tovarnarje, kajti tovarnar Osear Berman je zdaj kupil mestec Stonewall, Miss., ki se nahaja osemnajst milj južno od Meridena in leži ob progi železniške družbe Mobile & Ohio.

Pokupil je vse delnice družbe, ki je zgradila mesto in predlinico v njem. S tem nakupom je postal gospodar vseh tovarniških poslov, hiš, gledališč, cerkev, šol, hotela in 1,100 akrov sveta. Za vse skupaj je dal tri milijone dolarjev.

To se razume, da bo tovarnar absoluten gospodar nad svojimi delavci, ki bodo stanovali v njegovem mestu in delali v njegovih predlinicah. Postavil jih bo lahko pod kapir spodil iz mesta, če ne bodo tako delali in volili, kot jim bo ukazal. O delavski strokovni, politični in gospodarski organizaciji ne more biti govora v takem mestu, kajti tovarnar ni tako neumen, da bo delavcem dovolil, da se organizirajo.

Vprašanje nastane, v čim se loči delavec, ki dela v takih razmerah, od srednjeveškega tlačana.

ZA OHRANITEV ALIGATORJEV.

New Orleans, La. — Aligatorji so postali tako redki v Louisiani, da se boje, da popolnoma izginejo, dasiravno je bilo še pred štiri, desettimi leti nevarno stopiti v rido, če se ni aligatorja preje prepridel, da ni aligatorja v nji.

Državni legislaturi nameravajo predložiti odredbe, s katerimi upajo doseči, da veliki kuščar ne izgine popolnoma.

PREDSEDNIK STEKLARSKÉ DRUŽBE HUDODELEC!

NAJEMAL JE LJUDI ZA RAZBIJANJE ŠIP.

Razbijanje šip je bilo organizirano kot obrt.

Chicago, Ill. — Policija je prišla na sled, da je postal krožek, ki je razbijal razlozna okna. Na ta način so bile zavarovalne družbe vsako leto osleparjene približno za pet in sedemdeset tisoč dolarjev. Seveda je bil ta hudodelski krožek le odkrit, ko se je policiji posrečilo prijeti enega zarotnika.

Aretiran je bil Fred Galvin, ki je bil obenem uslužbenec American Bonding & Insurance kompanije, ko je razbil okno Wolf Drug kompanije.

Galvin je izpovedal, da ga je najel Benjamin Beris, predsednik American Plate Glass kompanije, da razbija šipe. Najet je bil za eno leto. Za majhno okno je prejel petdeset dolarjev, za veliko pa pet in sedemdeset. Ko je bil Galvin najet za razbijanje šip, je odšel v New York, kjer je dobil službo cenilca pri American Bonding & Insurance kompaniji, ker je bila njegova ponudba za deset odstotkov nižja od drugih kompetentov.

Dogovor za razbijanje šip je bil tale:

Galvin in Arthur Bastien, cenilec za odbor zavarovalnih družb proti ognju, napravita poročilo, da je šipa popolnoma zdrobljena. Beris napravi novo šipo in zahteva zavarovalnino od zavarovalne družbe. Galvin je pa imel nalogo, da ubije šipo v vogalu, tako da se lahko porabi za manjše okno. Ko je bilo najprevo ubito veliko okno, je Galvin ubil manjše okno, da so prirezali zanj šipo iz velike šipe.

Bastian je seveda izročil Galvinu imena vseh tvrdk, ki so zavarovale svoje šipe pri kompaniji, pri kateri je bil Galvin zaposlen. Razbite so bile šipe, ki so bile vredne od \$1,500 do \$5,000. Iz teh šip so napravili manjše šipe in razbili manjša razlozna okna, da so lahko porabili te šipe.

Benjamin Beris, predsednik American Plate kompanije, je tudi napravil izpoved in priznal zločin; Bastian je pa najbrž otrseli prah Chicaga s svojih čevljev, ker ga policija išče zamaž v mestu.

Kadar prihajajo taka hudodelstva na dan, takrat lahko sleherni razume, da je sedanja človeška družba gnila v svojih stebrih, kajti če predsedniki velikih podjetniških tvrdk izvršujejo hudodelstvo, da pomnože svoje dohodke, ki so že tako visoki, ne more nihče trditi, da to ni res.

LJUBEZEN DO "DUHA" JE PRINESLA ZAKONSKO LOČITEV.

Chicago, Ill. — Chas. H. Green je tožil svojo ženo za ločitev zakona, ker se je zaljubila v "duha," s katerim je občevala potom spiritističnega posredovanja. Na sodnikovo vprašanje, če je kedaj videl družino razdirajočega "duha," je dejal Green, da nikoli, kajti navadno je obiskal ženo le takrat, kadar ni bilo njega doma. Žena mu je priznala, da je tudi grešila z "duhom." Sodnik je dovolil ločitev.

KONGRES ZAKLJUČI ZBOROVANJE.

Washington, D. C. — Kongresno zasedanje se danes zaključit. Zadnje tri dni je kongres zboroval podnevi in ponoči, izvemski par ur jutranjega predsedka, a kljub temu ne pospravi vseh predlogov z dnevnega reda: Rezolucija za prekleto vojnih zakonov, ki je bila sprejeta v poslanski zbornici v četrtek, najbrž ostane nesprejeta v senatu.

MILJONI V RUSKEM ZLATU PRIPELJANI IZ MOSKVE NA ŠVEDSKO.

Stoekholm, 4. jun. — Švedski parnik "Gauthiod," ki je pred enim tednom odpeljal v Reval avtomobile in razne stroje za sovjetsko Rusijo, so se vrnil v sredo s 143 zaboji ruskega zlata v vrednosti 10 milijonov rubljev. Zlato bo depozitirano v švedskih bankah kot plačilo za nakupljeno blago. Zadnji pondeljek je poseben vlak iz Moskve pripeljal v Reval 45 milijonov rubljev v zlatu, ki pojde tudi na Švedsko.

POLJAKI NA DIVJEM BEGU PRED RUSI.

Poljska vlada prosi za premirje; panika med ententnimi imperialisti.

SOVJETSKE ČETE V TEHERANU?

Kopenhagen, 4. jun. — Tukaj se poroča, da je poljska armada na divjem begu pred veliko boljševiško silo.

London, 4. jun. — Sinoči je bila objavljena vest, da je poljska vlada naprosila Anglijo, da naj posreduje za premirje s sovjetsko Rusijo. Uradni krogi zanikajo to vest.

Iz Moskve poročajo, da ruske rdeče čete prodirajo na obeh koncih fronte. V okolišču Molodečna na severni strani fronte se bližajo Rusi železnici. Pri Mozirju blizu ustja Berzine se nadaljuje furjono bojevanje in Poljaki pešajo. V okolici Bele Cerkve so bile poljske čete vržene nazaj več milj. V smeri proti Švedenjanu so boljševiki okupirali več vasi; sovraina obrambna črta pri Krivičih je bila zdrobljena in Poljaki so se umaknili iz svojih postojank. V okolišču Vapnijarke na južnem koncu fronte prodirajo sovjetske čete proti zapadu.

Uradno poročilo iz Varšave, datirano 3. junija, se glasi, da so Poljaki ponovili protinapade južno od Kijeva, kjer se zbira velika sila rdeče vojske za okupacijo mesta. Boljševiki so osvojili nekaj ozemlja, ali pozneje so ga izgubili. Na severnem delu fronte se bojna sreča neprenehoma spreminja in teritorij menja gospodarje dneвно.

Angleški vojaški krogi so v silnih skrbih zaradi Poljakov, ker so prepričani, da se morajo vsak čas udati silni premoči ruske armade. Zanesljiva poročila iz Rusije kažejo, da je Troekij vrget o grotno rdečo armado na poljsko fronto. Sovjetske sile so pod vodstvom znamenitih generalov, kot so Bruslov, Klemobovski, Žvert in Velečenko. Dalje javljajo, da se je veliko številu bivših carističnih generalov ponudilo sovjetski vladi za aktivno službo, ker vedo, da je rdeča armada edina bramba bodoče Rusije. Ruske čete so dobro preskrbljene z vso opremo, kajti ves bojni material belih armad na jugu in severu in v Sibiriji je padel v roke sovjeto.

Carigrad, 3. jun. — Tukajšnja perzijska legacija je prejela brzojavko, da boljševiki okupirali Teheran, glavno mesto Perzije. Vest ni potrjena.

London, 4. jun. — Cecil B. Harmsworth, podtajnik ministrstva za zunanje posle, je večerj dejal v nižji zbornici, da bodo ruski boljševiki kmalu izpraznili perzijsko pristanišče Enzeli, kolikor je njemu znano.

Berlin, 4. jun. — Kinzim bej, sorodnik Enver paše, ki je pred nekaj dnevi prišel iz Moskve v Berlin, je prinesel vest, da se Enver nahaja s sovjetskimi četami v Perziji.

Carigrad, 2. jun. — Tukajšnji zavezniški krogi so dobili informacije po svojih vohunih, da se Mustafa Kemal paše, voditelj turških revolucionarjev, pripravlja na veliko bojno kampanjo proti Grkom v Smirni, Angležem v Mezopotamiji in Francozom v Siriji.

Vprašanje Primorja položeno na polico.

V programu jugoslovanske vlade ni več jadranskega vprašanja. Prva naloga Vesnić-Koročičeve vlade je, da se naredi "red in mir" v Jugoslaviji. Vesnić je dejal, da tudi "naši najboljši prijatelji ne morejo več pomagati primorskim Slovincem" in Hrvatom. In program je bil sprejet!

SPLOŠNI DELAVSKI BOJKOT OGRSKE.

Mednarodne strokovne unije so nastopile proti belemu terorju.

BOJKOT PRIOČNE 20. JUNIJA.

Amsterdam, 4. jun. — Izvrševalni odbor Mednarodnih strokovnih unij in generalni svet Mednarodne zveze pristaniških delavcev sta proklamirala splošni trgovski bojkot Ogrske zaradi belega terorja, ki ga izvršuje protirevolucionarna, monarhistično-klerikalna vlada že osem mesecev nad organiziranimi ogrskimi delavci.

Bojkot se prične 20. junija 1920. Vsa zveza z Ogrsko — železniška, poštna, brzojavna, morska in na vsak drugi način — bo pretrgana in Ogrska mora biti odrezana od zunanjega sveta.

POROČILO O PODRAŽITVI SLADKORJA ZAKLJUČENO.

Washington, D. C. — Dva člana zborniškega pododseka, ki je preiskaval sladkorne cene, sta izdelala poročilo manjšine v zagovor justičnega tajnika Palmerja in da odgovorita na obtožbe, izrečene v poročilu večine. Oba koncesnika prihajata iz južnih držav.

Poročilo večine očita justičnemu tajniku Palmerju, da je zlorabil svojo uradno moč za določitev cene sladkorju v Louisiani. Podvzel je to akceljo brez postavne avtoritete in v protislovju z njegovimi dolžnostmi.

Palmer se je zagovarjal pred pododsekom, da on ni določil cene, ampak je obvestil plantafinike v Louisiani, da bo nastopil proti vsem kot profitarjem, ki bodo prodajali funt sladkorja po višji ceni kot 17 in 18 centov.

Pododsekova manjšina pravi v svojem poročilu, da je Palmer ravnal pravilno.

PROHIBICIONISTI AGENT V SMOLI.

Escanaba, Mich. — John Filion, zvezni prohibicionistični agent, je bil aretiran, da je lahko premišljeval, da je tudi njegova mož omejena. Obtožnica mu očita, da je nameril pištolo na policijskega sarženta Joseph Garneyja, da je nameril pištolo še na nekega drugega moža, da je izvršil napad in da je nosil orožje skrito.

Sodišče je zanj določilo dve sto dolarjev poročila.

Policijski saržent je hotel aretirati prohibicionističnega agenta, toda on se mu je postavil pištolo v bran. Obravnava je določena za devetega junija.

OKOLI PET TISOČ USLUŽBENCEV BO ODPUŠČENIN V VOJNEM DEPARTMENTU.

Washington, D. C. — Kongres je znižal proračun za armado in posledica tega znižanja bo, da s prvim julijem odpuste do pet tisoč uslužbencev v vojnem departmentu. Dozdaj je bilo odpuščenih že do 1,500 uslužbencev.

VREME.

Chicago in okolice: V nedeljo oblačno. Lahki vzhodni vetrovi. Temperatura v zadnjih 24 urah: najvišja 56, najnižja 55. Solnce izide ob 4:15, zaide ob 7:21.

PROSVETA

GLASILO SLOVENSKE NARODNE PODPORNE JEDNOTE

LASTNINA SLOVENSKE NARODNE PODPORNE JEDNOTE

Cene oglasov po dogovoru. Rokopisi se ne vračajo.

Naročnina: Zedinjene države (izven Chicago) in Kanada \$4.00 na leto, \$2.00 za pol leta in \$1.00 za tri mesece; Chicago \$5.50 na leto, \$2.75 za pol leta, \$1.40 za tri mesece, in za inozemstvo \$7.00.

Naslov za vse, kar ima stik s tem:

"PROSVETA"

2657 So. Lawrence Avenue, Chicago, Illinois.

"THE ENLIGHTENMENT"

Organ of the Slovenic National Benefit Society.

Owned by the Slovenic National Benefit Society.

Advertising rates on agreement.

Subscription: United States (except Chicago) and Canada \$4 per year; Chicago \$5.50, and foreign countries \$7.00 per year.

Datum v oglepanju n. pr. (maja 31—1920) poleg valoga (slova in naslova) pomeni, da vam je s tem dnevnom potekla naročnina. Prosveta je pravilna, da se vam ne ustavi list.

NEZMOŽNOST PRIVATNIH INTERESOV ZA UPRAVLJANJE ŽELEZNIC SE PRIKAŽUJE VEDNO V BOLJ ŽARKI LUČI.

Liga za nacionalizacijo ameriških železnic je skrbela s svojo obširno agitacijo, da je ljudstvo prišlo do spoznanja, da Esch-Cumminsova transportna postava ni le udarec za delavstvo kot razred, ampak da je težka butara za ameriške konzumente. Med železničarji je zavrelo, ko so videli, da je ta predloga postala postava, ki dodaja sedanji draginji še osem milijard dolarjev, dasi je že zdaj draginja neznošna, njim se pa ni povišala mezda. Železničarske organizacije so storile, kar je bila v njih moči, da dokažejo, kako cvete profitarstvo in da je velika laž, če kdo trdi, da so visoke delavske mezde odgovorne za draginjo. Najele so ekonomičarja, da proračuni produkcijske troške raznih življenjskih potrebščin, dožene natančno, koliko prejmejo delavci za svoje delo in koliko se prime profitarjskih rok. Mr. Jett Lauck je poverjeno nalogo spolnil in dokazal s številkami, da niso visoke delavske mezde povzročile draginje, ampak da so visoke cene posledice profitarstva. Železničarske organizacije so upale, da se z objavo takih neovrgljivih dokazov zbudi vest političarjev starih strank in velebizniškega časopisja, da se izdelajo zakoni, ki napravijo konec profitarstvu in se tako zopet vrne mir v industrijo. Zgodilo se pa ni nič, ako se odštejejo obljube, ki se niso nikdar spolnile.

Železnice so prišle pod privatno kontrolo. In v dveh mesecih je bila polovica ameriške industrije paralizirana. V velikih mestih ne pohajajo le industrijski izdelki in stavbinski material, ampak pohajajo tudi živila in kurivo. Sreča je, da je zdaj poletje tukaj, kajti če bi bili pred zimo, bi ljudstvo strašno trpelo, ker bi se k drugim nadlogam pridružil še mraz.

Zito in industrijski izdelki zdaj lepo leže v skladiščih in čakajo na železniške vozove, ravnatelj železnice pa izjavljajo, da vozovi primanjkujejo. Iz rudniških naselbin prihajajo pritožbe, da obrat v rudnikih počiva, ker ne morejo dobiti voz, da nalože vanje premog.

Dasiravno se prikazuje nezmožnost privatnih interesov v vedno bolj žarki luči za upravljanje železnic, velebizniško časopisje molči o tej nezmožnosti, kakor da pričakuje na čudež, ki čez noč uvede zopet reden promet na železnicah.

Zvezna trgovska komisija se trudi, da uravna promet na železnicah, toda njena moč je omejena, prometne razmere pa tako zavožene, da se dajo težko spraviti v pravi red. Stari železničarji pravijo, da je položaj na železnicah zdaj tak, da kmalu zopet oživi zahteva, da se morajo železnice postaviti pod vladno kontrolo.

Nihče ne more danes tajiti, da je stavka kolodvorskih uslužbencev omejila železniški promet. Celo železniški ravnatelj in delničarji vidijo pisavo na steni, kajti železniški ravnatelj Hale Holden je izjavil, da se morajo "biznismani" seznaniti z resnico, da je stavka kolodvorskih uslužbencev tako omejila železniški tovorni promet, da postaja narodna nevarnost. Kedaj bo ta stavka končana, pa nihče ne ve. Mogoče traja en dan, en teden, ali pa še mesec.

Casi se spreminjajo. — V Nashvillu, Ill., v katerem se nahaja okrajni sedež, je delavska stranka sklicala javen shod. Na shod je prišlo nad tisoč kmetov in delavcev, kar je izredno veliko število za tako malo mesto. Med poslušalci je bilo okoli šest sto farmerjev. Ta shod je tako prestrašil matadorje tukajšnje demokratične stranke, da so izjavili, da v jeseni ne postavijo svojih kandidatov za washingtonski okraj. Iz te izjave je razvideti, da se bo bila volilna bitka le med republikanci in delavsko stranko.

Pred izbruhom svetovne vojne je bilo nemogoče privabiti farmerjev na delavski shod. Zdaj so se pa farmerji tudi prebudili iz spanja in so pričeli spoznavati resnico, če se ne bodo sami brigali, kdo bo zastopal njih interese v postavadajnih zborih, da bodo zapušteni. Spoznali so še drugo resnico, da veliki biznis drži delavce ravno tako trdo kot farmerje in da so delavci njih narayni zavezniki, kadar gre za ljudske koristi.

Casi se spreminjajo, ljudje pa z njimi!

Padec Carranze.

Piše Jože Žnidaršič.

Človek bi dejal, da postajajo Mehikanci od dne do dne spretnjeji v umetnosti revolucioniranja, opirajoč svojo trditve na čudovito hitri uspeh zadnje vsaje, naperjeno proti Carranzi. Izvzemši "cuartelaza" (upora vojaške posadke) generala Huerte proti Maderu, se ni končala še nobena revolucija v Mehiki od leta 1910 sem — in teh ni bilo baš malo! — tako hitro, kakor ta zadnja, ki je pomela z nepričakovano naglico s Carranzo in celo njegovo politično družino.

Kako si razlagati dejstvo, da je postal človek, ki je uporabljal še pred dobrimi par meseci ideal ustavno moderne demokracije, svojim lastnim oboževalcem nenkrat tako oduren in neznošen? Porfirija Diaza, starega konservativca, so podrla novi, mladi liberalni elementi, Madero, stvoril in malik teh zadnjih, je podlegel mahinacijam premaganih in zato maščevanja željnih militaristov-reakcionarjev, a Carranza, — svojim lastnim nekdanjim pristašim in vnetim zaščitnikom!

Če hočemo dognati pravi vzrok si moramo razgledati predvsem malo podrobneje politični čut današnje Mehike, kajti skoro gotovo ni dvoma, da je ravno samozavestni in brezobzirni način političnega vodstva dežele s strani najvišjih funkcionarjev eden glavnih vzrokov vseh revolucij, kar jih je preživela ta dežela v zadnjih desetih letih. Obenem ne smemo pozabiti, da za Mehiko danes še ne teče dvajseto stoletje; njene šege, njene družabne, gospodarske in religiozne razmere so komaj v dobrem teku srednjega veka, dasiravno, če primerjamo njeno politično ustavo, komaj najdemo deželo, ki bi bila — na papirju seveda — tako napredna kakor Mehika. Politične stranke, kakor jih nahajamo po drugih deželah, z več ali manj določnimi programi, tu še ne obstajajo: vsaka znamenitejša javna osebnost je tu svoja stranka, z večjim ali manjšim številom pristašev, z jasnejšimi ali skritejšimi tendencami. Drugod imajo: liberalce, klerikalce, agrarce, socialiste, komuniste, anarhiste itd. tu imamo samo: porfiriste (osebne pristaše starega Porfirija Diaza), zapatiste, felixiste (po Felixu Diazu, nečaku Porfirijeve), villiste, carranziste, obregoniste, gonzaliste, bonilliste itd.; veriga se začne sgoraj pri predsedniških in se konča tam pri navadnih županskih kandidatih vsake občine oziroma cele republike.

Geslo, pod kojim se je začela revolucija Madera proti Diazu, je bilo: "Sufragio efectivo — No reelection," kar bi dejali po naš: svobodna in enaka volilna pravica — neponovno izvoljenje; ko se je dvignil Carranza proti Huerti, je dodal k Maderovemu geslu, katero je molče pridržal, še: konstitucija in reforme! Pogledimo, v koliko jih je uvoščeval v praksi!

V prvih časih revolucije in vedoč, da je duh militarizma duhu današnjega časa nasproten, si je nadel kot poglavar vstaške armade ne naslov "generala", temveč "prvega šefa revolucije", s čimer je ohranil značaj civilista v kljub vojaški oblasti, ki jo je v resnici izvrševal; ta naslov je obdržal tudi še po smrti nad Huerto do prvih predsedniških volitev, ko je bil vključen ponovljenju, "izvoljen" predsednikom republike — ("izvoljen", kajti protikandidata sploh ni bilo). Tedaj, naslov je tak ali tak, fakt ostane, da je bil on prva glava dežele tako pred zmago revolucije je kakor po nji, pred predsedniškimi volitvami kakor za temi, s čimer je prelomil prvo slovesno obljubo, ki jo je storil v sili v teških časih z namenom, da si pridobi simpatije tako domačega kakor tujega ljudstva; naravno, da je bilo tako tudi omajano zupanje v njegovo besedo.

Ampak časi so bili razburkani in Carranzova ali "konstitucionalna" stranka je bila še prenova in politično preslaba, da bi bilo mogoče kritikovati ali še celo obsojati dejanja njenih glavnih voditeljev s strani svojih lastnih pristašev, nasprotniki so bili pa itak zapušteni in prisiljeni k molku; tako se je torej smatrala tudi ta ponovna izvolitev Carranze kot dovršen čin, nepotreben razprave.

Tekom treh let, od 1917 sem, pa se je konstitucionalna (carranzova) stranka polagoma utrdila in smatrajoč se končno dovolj krepko, da, skoro edino vredno upoštevanja, se je začela narahlo cepiti, to tem lažje, ker — kakor sem omenil že v začetku — ljudska masa tu ne sledi nikdar abstraktnim političnim načelom, temveč raznim javnim, več ali manj popularnim osebnostim, kojih zadnji in najvišji politični cilj je pa vedno — predsedniški stolec, stvar, ki pa seve žalilob ne more biti dosegljiva vedno več kot le enemu samemu.

Na ta način tedaj so nastale v področju skupne "konstitucionalne" tri stranske podstranke, ki so se postavile druga drugi nasproti pri predstojajočih predsedniških volitvah, ki bi se imele vršiti začetkom julija tekočega leta in ki so: obregonisti — pristaši generala Alvara Obregona, gonzalisti ali tudi pablisti — pristaši generala Pabla Gonzaleza ter bonillisti ali "civilisti" — pristaši ing. Ignacija Bonillasa oziroma vladna stranka.

Že takoj v početku je obljubljala volilna kampanja biti precej viharna. Obregona je podpiralo poleg širših ljudskih mas predvsem najmanj 75% vojaštva, za Gonzalezom je stal poleg več ali manj reakcionarnih ali ostali del vojaštva, Bonillas pa je bil umeten tvor vlade, kojega ni tu skoro nikdo poznal, dokler ga ni razobnala v javnost oficijelna mašinerija, ki ni niti od daleč štedila sredstev v ta namen.

Carranzi je bilo osebno nemogoče odprto nastopiti kot predsedniški kandidat, vendar pa je tu dovolj oseb, ki vztrajno trdijo, da je hotel doseči isto čast indirektnim potom: v prvi vrsti, če bi se politični položaj — revolucija — poostiril, bi baje kratkoma odgodil volitve in sam nadaljeval kot "časni predsednik"; če pa bi se volitve že vršile in bi bil izvoljen Bonillas — kar bi se bilo valed pritiska vlade skopaj gotovo zgodilo —, pa je imel baje tudi dovolj dokazov v rokah, da Bonillas ne vsebuje pogojev, ki so neobhodno potrebni, da mbrs biti mehikanski državljani izvoljen predsednikom in tako bi bil baje zopet razglasil volitve neveljavni. Vendar pa, naj si bo to že res ali ne, stvar ostane le ta, da velja Bonillas za štejevo preslabotnega in v politiki čisto podvrženega idejam Carranze: figura bi bila sicer različna ali duša bi ostala ista. (Konec prih.)

Inozemstvo.

Francoski komunisti pred sodiščem.

Pariz. — 3. junija se je pričela sodna obravnava proti trem voditeljem komunističnega gibanja v Franciji, ki so obtoženi, da so v zadnjem generalnem štrajku vodili "zaroto proti državi." Obtoženci so: Loriot, Manotte in Boris Souvarine. Zadnji je Rus.

Madžari podpisali mir.

Pariz, 4. jun. — Ogrski delegatje so danes podpisali mirovno pogodbo v Versaillesu brez kakršnih ceremonij. Navzoči so bili zastopniki sedemnajstih zaveznikih držav.

Angleški železničarji zahtevajo, da vlada neha pošiljati strelivo na Irako.

London. — V četrtek je Lloyd George sprejel deputacije unije železničarjev, ki je protestirala proti pošiljanju streliva in orožja na Irako. George je odgovoril, da vlada mora skrbeti za "red in mir" na Iraku in zato bo vozila strelivo in orožje brez ozira, če je komu všeč ali ne.

Oregon pomanjša mehiško armado.

Washington, D. C. — Iz mehiških virov javljajo, da je nova vlada sklenila na priporočilo generala Obregona zmanjšati mehiško armado, tako da bo polovico manjša. Namesto vojaških garnizij v mestih se nastavi žandarmerija po evropskem vzoru.

El Paso, Tex. — Sem je prišla vest, da je Villa napadel s svojimi četami mesto Parral v Čivavi, ki šteje 15,000 prebivalcev. Podrobnosti niso znane, ker je železniška

in brzojavna zveza s Parralom prekinjena.

Mexico City, Mehika, 4. jun. — General Salvador Alvarado, novi finančni minister, poroča, da je v mehiški državni blagajni deficit 2,400,000 pezov.

Nemški reakcionarji debatirajo z revolverji.

Berlin. — Volilna kampanja v Nemčiji, ki se danes zaključuje, je bila najviharnejša, kar jih pomeni zgodovina države. Skoraj vsi volilni shodi so se končali s krvavi in pretepi. "Freiheit" piše, da je bila v Mecklenburgu debata med kandidatom neodvisnih socialistov in konservativcev. Ko niso mogli reakcionarji z argumenti socialistom do živga, so potegnili revolverje in le pravčasna intervencija večinskih socialistov je preprečila prelivanje krvi.

Monarhisti zastopajo Nemčijo v Mehiki.

Berlin. — "Vorwärts" je objavil pismo Nemea iz Mexico Cityja, ki obtožuje ondodne nemške diplomate, da niso zvesti republikam, temveč še vedno obožavajo bivšega kaiserja. Dopisnik piše, da je bila pred kratkim vsa diplomatska družba zbrana v cerkvi, v kateri se je vršila služba božja za Viljema Hohenzollerna. Dopisnik pravi, da bi morala biti vsa nemška diplomatska banda v Mexico Cityju postreljena, ker dela veliko sramoto sedanji demokratični Nemčiji.

Vesti iz Rusije.

London. — Vse privatne banke v Bakuju in republiki Azerbaidžan, kjer so sovjeti na-krmilu, so zaprte.

Ameriške tvrdike iščejo trgovsko zvezo.

London. — Brzojavka iz Moskve javlja, da je 60 tvrdk v New Yorku in mnogo drugih v ostalih večjih mestih Amerike naslovlilo prošnje na sovjetsko vlado za takojšnjo vzpostavljeno trgovino z Rusijo.

Tartarska republika.

Moskva. — Po sklepu vsruskega izvrševalnega sovjetskega odbora so dobile tartarske provincije v Rusiji avtonomijo. Tartarji so ustanovili svojo sovjetsko republiko, ki jo upravljajo njihovi sovjeti in komisariji, toda zunanje zadeve tartarske republike so v rokah vlade v Moskvi. Ruska sovjetska vlada kontrolira tudi finančne in armado v tartarski republiki ter skrbi za njeno varnost napram protirevoluciji. Tartarska republika prejema denar in tehnične pripomočke iz Moskve.

Kubanski kozaki podpirajo sovjete.

Novorosijsk. — Na kongresu kubanskih kozakov, ki se je vršil meseca maja v Jekaterinodarju, je bila sprejeta resolucija, ki se glasi, da kubanski kozaki z vsemi svojimi silami podpirajo sovjetsko vlado. Dalje je bilo sklenjeno, da se izključijo iz kozakške Kubana vsi oni kozaki, ki so služili v Denikinovi beli armadi in ki še podpirajo Denikinovega naslednika, generala Vrangla na Krimu.

Čiherin in liga narodov.

London. — Eric Drummond, generalni tajnik lige narodov, je zadnji četrtek prejel brežično brzojavko iz Moskve, ki vsebuje odgovor Čiherina, komisarja zunanjih zadev sovjetske vlade, na njegovo (Drummondovo) depešo, v kateri je izrekel obžalovanje, da je ruska sovjetska vlada indirektno odklonila poset komisije, ki je imela iti v Rusijo v imenu lige narodov, katere namen je, vzpostaviti svetovni mir, dočim je dovolila Poljski, da napade Ukrajino in jo spremeni v vazalno državo. Vseledtega je sovjetska vlada sklenila, da Poljska in vse one države, ki pomagajo Poljski, v vojni proti Rusiji, ne morejo biti zastopane v komisiji, ki obišče sovjetsko republiko.

Nov zaveznik sovjetov.

London. — Iz Moskve javljajo, da je Viničenko, član bivše buržoazne ukrajinske vlade, izdal spel na komuniste in revolucionarne socialiste v zapadni Evropi in Ameriki za moralno pomoč proti poljskim imperialistom in buržoazem, ki so napadli Ukrajino. Viničenko pravi, da delavci in kmetje v Ukrajini zahtevajo sovjetje in ne marajo za drugo vlado.

NEVARNI MORILEC PRILJET PO ENEM TEDNU.

Po sobi so ležale prazne steklenice, ki so dišale po žganju.

Chicago, Ill. — "Gene" Geary, ki je še pred enim tednom izvršil hladnokrvno zadnji umor, je zdaj pod ključem. Okoli petih zjutraj so nepričakovano vstopili v stanovanje Patriek J. Griffina, policijskega znanca, detektivi, v katerem se je Geary skrival po zadnjem umoru.

Bilo je pet detektivov, morilec je spal na ležišču, v njegovi bližini sta ležala dva samokresa. Po sobi so ležale prazne steklenice, ki so dišale po žganju. Detektivi so izvršili aretacijo brez najmanjše ga truda, kajti Geary je zijał o koli sebe, ko so ga prebudili, kakor človek, ki ima hudega mačka in ne razume, kaj se godi.

Morilec so odvedli v prostore državnega pravdnika, kjer so mu dovolili, da leže na zofo in prespi mačka.

Poslali so po osebe, ki lahko spoznajo v Gearyju morileca, ki je hladnokrvno ustrelil Harry J. Rekaša, s katerim ni imel prepira v svojem življenju. Geary je topogledoval te priče, končno je pa izrekel željo, da naj pošlejo po duhovna. Geary je dober katoličan, čeprav ima že par človeških življenj na svoji vesti. Prišla sta katoliška duhovna O'Brien in McCarthy. Ostala sta pri njem eno uro. Kaj je njima povedal Geary, je ostalo tajno.

Geary je zahteval, naj mu prisenejo žganje. Državni pravdnik je poklical zdravnika, da mu da potrebna zdravila in tako žganjarja spravi k sebi, ni pa dovolil, da se mu da žganje, da ne bo kdo očital, da je napravil svojo izpoved, ko je bil pijan, kot se je to zgodilo pri Vinciju, ki je trdil pred porotniki, da je napravil svojo izpoved v pijanosti.

Izpraševati so pričeli Griffina, pri katerem je Geary našel zavetišče. Izpovedal je, da je Geary prišel k njemu v soboto, toda on je izvedel šele v pondeljek, da ga išče policija zaradi umora. Detektivi izjavljajo, da je bilo v hiši Griffina vse pripravljeno za obrambo in beg. Tudi Griffin je izpovedal, da je Geary namerval zapustiti Chicago, da se tako umakne roki pravice.

Sosedje pripovedujejo, da je Geary zapustil hišo v sredo zvečer v družbi nekega tovarša. Nosiła sta zvrhane koveče in sta šla proti železniški prog. Ko sta šla na progo, je njegov tovariš potegnul iz šepa električno žarnico in dal znamenja, na katera ni bilo odgovora. Geary se je zopet vrnil.

Na potu v zapor se je Geary obrnil proti detektivskemu saržentu in mu rekel: "Zdi se mi, da nimam več prijateljev in da so me vsi zapustili, odkar sem zadnjič prišel v kašo."

POLK JE REZIGNIRAL.

Washington, D. C. — Državni podtajnik Fr. L. Polk, ki je laniako leto zastopal Združene države na mirovni konferenci v Parizu, je položil rezignacijo in Wilson jo je sprejel. Za vzrok demisije je navedel slabo zdravje.

PONESREČEN BEG IZ JEČE.

Peoria, Ill. — Zamorec Kaiser Brown, obsojen zaradi vlomna, leži zdaj težko ranjen v bolnišnici. Hotel je pobegniti in prišlo je do boja med šerifovim namestnikom Huntom in njim, v katerem ga je šerifov namestnik nevarno obstrčil.

BOGATA NAGRADA!

Chicago, Ill. — Ko so čistili vestibul v Grandovem hotelu, je neki uslužbenec našel listnico, ki je bila dobro zvrhana. V nji je bilo \$465 v gotovini in več bančnih nakaznic. Nekaj minut kasneje je prihitel neki gost, razburjen in ustrašen. Prišel je iskati po vestibulu, kakor da je nekaj izgubil. Uslužbenec Roy Condon mu je izročil listnico, na kar mu je bogati gost dal en dolar nagrade.

UGODNO POSOHILO ZA ŽELEZNICE.

Washington, D. C. — Kongresni konferenčni so se zedinili, da železnice vrnejo posojilo \$300,000,000 za nabavo opreme šele po petnajst letih. V predlogi je bil določen rok petih let.

DOPISI.

Racine, Wis. — Iz dopisov nekaterih pobožnejših dopisnikov v prvi vrsti seveda "reševalcev grešnih duš" sem razvidel, da namigujejo, da ni priporočljivo, migujejo, da ni priporočljivo, migujejo, da ni priporočljivo...

Nekateri "pobožni" slovenski časniki v Ameriki prav nesramno napadajo našega edinega slovenskega delavskega voditelja Etbina Kristana, in sicer prav po fatalotarsko. Ko bi bili ti listi kakšna glasila velepodjetnikov, bi jim človek že ne zameril. Toda, ker kričijo vedno in vedno, da so za delavske koristi in pravice, pa smatram jaz vse te liste za lopovska glasila, ker le lopovi so zmožni kaj takega, ne pa pošteni slovenski delavski listi.

V zadnjem času sem dobil več števil "Glasila K. S. K. J.", ki je pa tudi preje vse drugo, kot pa delavski list, akoravno je lastni slovenskih delavcev v Ameriki. V njem je vse polno blufanja in napadov na delavske voditelje in takorekoč podpira delavske nasprotnike in odvaja delavce od delavskih političnih organizacij. Ta list je pravi bratec starokrajškega lističa "Domoljuba", ki je prinesel vest, da so postala E. Kristanu tla prevozna v Ameriki. V članku "H krvavim dogodkom v Ljubljani" je prav po banditsko napadel vse zavedne slovenske delavce v Ameriki. Piše, da je JRB poslalo v Ljubljano nad poldrugi milijon kron komunistom in boljševikom, da bi strogolavili z nasiljem sedanjo pokrajinsko vlado za Slovenijo. Iz celega njegovega članka se razvidi, kako je pisec tega članka zabil in pravi bedak. Najbrže je že pozabil, kako se je osmešil z ono notico o Golouhu, ko je omenil v eni prejšnjih števil "Glasila", da je Golouh bil določen za delegata na mednarodno delavsko konferenco v Washingtonu. In ko bi ta članek v nekoliko čital starokrajške liste, bi tudi lahko vedel, kako je z dotičnim denarjem. Niti starokrajški klerikalni listi niso pisali take nesramnosti, ker dobro vedo, da bi bila to samo podla laž in ničesar drugega.

Rojaki, kaj si mislite o takem podlem napadu na vse zavedne slovenske delavce v Ameriki, ki ga je prinesel "katoliški list" Kristusovi namestniki učijo, kako se mora mladina varovati greha in pohujšanja, toda sami so največji pohujševalci. V dokaz naj navedem slučaj mojega sina. Ko sem bival še v stari domovini, je šel moj sin, ki je bil takrat star komaj dvanajst let, k spovedi k nekemu duhovnu v Ljubljani. Ko pride domov, me prične izpraševati, kaj je razlika med moškimi in ženskimi spolom. Jaz sem takoj razvidel, kaj hoče sin s tem vprašanjem in odgovoril sem mu, da ženske nosijo dolge lase in kikklo, moški pa kratke lase in hlače itd. In nazadnje sem ga vprašal, zakaj take stvari izprašuje. Toda sin mi prične pojasnjevati sam to razliko in sicer na ves drugi način in pripovedovati, kaj ga je spovednik vse izpraševal in mu razkladal. Jaz sem na to odgovoril, da je moral biti ta spovednik pijan in da ni vedel, kaj je govoril in čvčkal. In takrat je bil moj sin zadnjokrat pri spovedi in ga tudi ne bom več slišal. Raditega opozarjam vse stariše, da naj bodo previdni posebno na deklice pred takimi spovedniki.

V raznih listih čitam, kako se razširja prostirneja v Ljubljani. Sicer pa to nič čudnega, ker so tako hoteli klerikalec sami in njihovi oprodi. Dobro se še spominjam nekega dogodka leta 1914, ko sem bival v Ljubljani, ki je povzročil splošno ogorenje in tudi veselost, ko je hotel "prečistiti" izdati neko brošuro, katere izdajo so pa kanoniki prepovedali s tem, da so vse izdaje te brošure sami zasegli. En izvod sem

pretrsel temelje carskega absolutizma, ki se je zrušil v prah. Kje so sedaj oni, ki so veleli streljati na delavce? Povejte vi klerikalni avtokratje, kje so!

Leta 1908. Septemberski dogodki v Ljubljani. Bil sem sam navzoč, ko je vojaštvo v službi črnomurane avtokracije 20. septembra streljalo na neoboroženo množico in katere moritve sta bila žrtve nadebudna mladeniča Lunder in Adamič. Takrat sem si mislil, ko bi mi imeli slovensko vlado, bi ne prišlo do tega in bi se z nami Slovenci ne postopalo tako kruto (seveda, takrat še nisem ničesar vedel o politiki). In kje so sedaj oni, ki so veleli streljati na množico otrok in žen? Kje je Sehwartz? kje je poročnik Mayer?

Kričite, da ste namestniki Kristusa, onega, ki je učil ljubezen, ki je učil ljubite svoje sovražnike, kot sami sebe, ki je rekel svojemu učencu Petru: "Ne potegni meča! Kdor z mečem ubija, bo z mečem pokončan!" Sedanja pokrajinska vlada za Slovenijo je v več ozirih bolj avtokratična, kot je bila prejšnja habsburška. Klerikalni mogotci, da ne bodete preveč iznenadeni, pomnite, da čim večja je reakcija, tem hušji je pritisk napredka. Pomnite, da vsaka stvar dobi svoje plačilo. Ali veste, kaj pravi nek psalm: "... Strašen dan lo dan plačila."

Slovensko ljudstvo pa ne sme pozabiti dogodkov ali nasilja, ki ga je izvršila pokrajinska vlada za Slovenijo nad delavci 24. aprila 1920. Pozabiti se pa tudi ne sme onih petoliznikov v službi črne klerikalne buržvazije, ki so streljali na svoje brate na ukaz klerikalnih rabljev. Slovenski delavci v Ameriki se pa iz dogodkov, ki so se odigrali v Ljubljani pouče, kaj pomeni za nje, ako so na odgovor.

Toda klerikalni mogotci ne poznajo usmiljenja napram ubogi zatirani raji. Mesto usmiljenja in kruha so dobili ubogi sestradani delavci — svimec. Hijene v človeški podobi, nikdar ne site človeške krvi! Pustile so streljati na do smrti izmučene delavce. Nesrečne žene in otroci, v teh časih splošnega pomankanja, brez rediteljev, katere jim je pomorila v črni plašč zavita hinavsko krvoločna klerikalna banda. Klerikalni mogotci naj bodo le prepričani, da zavedno delavstvo ne pričakuje od njih nobene milosti, še manj pa dobrot, ker ste brezsržnejši. Toda pomnite, nič ni večno in tudi vašega trinoštva bo prej ali slej konec. Zgodovina je najboljša učiteljica.

Leta 1905 (krvava nedelja) so tudi v Rusiji streljali in klali mirne delavce kot ovce v klavnici. Prišel pa je čas, ki je

nih mestih zastopniki privatnih interesov. — F. A. Vidar. — Coraopolis, Pa. — Zadnja veselica, katero je priredilo tukajšnje podporno društvo št. 360 SNPJ, je izpadla najbolje in napravili smo čistega dobička okrog 90 dolarjev, katerega smo laročili društveni blagajni, ki je bila v slabem finančnem stanju, kar je sploh nekaj navadnega pri vsakem mladem društvu. — Izrekam vsem rojakom, ki so se udeležili te veselice, najlepšo zahvalo. Obenem naznanjam, da bo to društvo priredilo meseca julija še eno veselico in sicer v korist slovenskih sirot v stari domovini. Kadaj in kje se bo vršila ta veselica, bo že pravočasno objavljeno v tem listu. Že sedaj opozarjam vse rojake v tej naselbini kakor tudi v bližnji okolici, da se udeležijo te veselice v polnem številu in tako pomagajo beduim otrokom v stari domovini, ki so brez rediteljev. Iz tukajšnje okolice se rojaki zelo izseljujejo v stari domovino. Med drugimi se pripravljajo za odhod tudi tukaj dobro znani in čislani rojak Joško Balič. Tega rojaka bomo zelo pogrešali, ker je bil zaveden in napreden ter marljiv v vseh ozirih. On je bil med prvimi pri ustanovitvi tukajšnjega podpornega društva in navdušen Jugoslovan. Doma je iz Hrvatskega Zagorja. Želimo mu vsi srečno pot in da bi v stari domovini širil iste ideje, kot jih je tukaj. Glede delavskih razmer naj omenim samo toliko, da bi se mi delavci najraje stegli z našimi delodajalci in sploh z veleprofitarji, ker navijajo cene življenjskim potrebščinam vsak dan bolj, kakor da bi sami ničesar ne kupovali v prodajalnah. — Mihael Lenarčič.

pretresel temelje carskega absolutizma, ki se je zrušil v prah. Kje so sedaj oni, ki so veleli streljati na delavce? Povejte vi klerikalni avtokratje, kje so!

Leta 1908. Septemberski dogodki v Ljubljani. Bil sem sam navzoč, ko je vojaštvo v službi črnomurane avtokracije 20. septembra streljalo na neoboroženo množico in katere moritve sta bila žrtve nadebudna mladeniča Lunder in Adamič. Takrat sem si mislil, ko bi mi imeli slovensko vlado, bi ne prišlo do tega in bi se z nami Slovenci ne postopalo tako kruto (seveda, takrat še nisem ničesar vedel o politiki). In kje so sedaj oni, ki so veleli streljati na množico otrok in žen? Kje je Sehwartz? kje je poročnik Mayer?

Toda klerikalni mogotci ne poznajo usmiljenja napram ubogi zatirani raji. Mesto usmiljenja in kruha so dobili ubogi sestradani delavci — svimec. Hijene v človeški podobi, nikdar ne site človeške krvi! Pustile so streljati na do smrti izmučene delavce. Nesrečne žene in otroci, v teh časih splošnega pomankanja, brez rediteljev, katere jim je pomorila v črni plašč zavita hinavsko krvoločna klerikalna banda. Klerikalni mogotci naj bodo le prepričani, da zavedno delavstvo ne pričakuje od njih nobene milosti, še manj pa dobrot, ker ste brezsržnejši. Toda pomnite, nič ni večno in tudi vašega trinoštva bo prej ali slej konec. Zgodovina je najboljša učiteljica.

Leta 1905 (krvava nedelja) so tudi v Rusiji streljali in klali mirne delavce kot ovce v klavnici. Prišel pa je čas, ki je

pretrsel temelje carskega absolutizma, ki se je zrušil v prah. Kje so sedaj oni, ki so veleli streljati na delavce? Povejte vi klerikalni avtokratje, kje so!

Leta 1908. Septemberski dogodki v Ljubljani. Bil sem sam navzoč, ko je vojaštvo v službi črnomurane avtokracije 20. septembra streljalo na neoboroženo množico in katere moritve sta bila žrtve nadebudna mladeniča Lunder in Adamič. Takrat sem si mislil, ko bi mi imeli slovensko vlado, bi ne prišlo do tega in bi se z nami Slovenci ne postopalo tako kruto (seveda, takrat še nisem ničesar vedel o politiki). In kje so sedaj oni, ki so veleli streljati na množico otrok in žen? Kje je Sehwartz? kje je poročnik Mayer?

Kričite, da ste namestniki Kristusa, onega, ki je učil ljubezen, ki je učil ljubite svoje sovražnike, kot sami sebe, ki je rekel svojemu učencu Petru: "Ne potegni meča! Kdor z mečem ubija, bo z mečem pokončan!" Sedanja pokrajinska vlada za Slovenijo je v več ozirih bolj avtokratična, kot je bila prejšnja habsburška. Klerikalni mogotci, da ne bodete preveč iznenadeni, pomnite, da čim večja je reakcija, tem hušji je pritisk napredka. Pomnite, da vsaka stvar dobi svoje plačilo. Ali veste, kaj pravi nek psalm: "... Strašen dan lo dan plačila."

Slovensko ljudstvo pa ne sme pozabiti dogodkov ali nasilja, ki ga je izvršila pokrajinska vlada za Slovenijo nad delavci 24. aprila 1920. Pozabiti se pa tudi ne sme onih petoliznikov v službi črne klerikalne buržvazije, ki so streljali na svoje brate na ukaz klerikalnih rabljev. Slovenski delavci v Ameriki se pa iz dogodkov, ki so se odigrali v Ljubljani pouče, kaj pomeni za nje, ako so na odgovor.

Toda klerikalni mogotci ne poznajo usmiljenja napram ubogi zatirani raji. Mesto usmiljenja in kruha so dobili ubogi sestradani delavci — svimec. Hijene v človeški podobi, nikdar ne site človeške krvi! Pustile so streljati na do smrti izmučene delavce. Nesrečne žene in otroci, v teh časih splošnega pomankanja, brez rediteljev, katere jim je pomorila v črni plašč zavita hinavsko krvoločna klerikalna banda. Klerikalni mogotci naj bodo le prepričani, da zavedno delavstvo ne pričakuje od njih nobene milosti, še manj pa dobrot, ker ste brezsržnejši. Toda pomnite, nič ni večno in tudi vašega trinoštva bo prej ali slej konec. Zgodovina je najboljša učiteljica.

Leta 1905 (krvava nedelja) so tudi v Rusiji streljali in klali mirne delavce kot ovce v klavnici. Prišel pa je čas, ki je

Slovenska Narodna Podporna Jednota. Ustanovljena 9. aprila 1904. Inkop. 17. junija 1907 v državi Illinois. GLAVNI STAN: 2657-59 30. LAWDALE AVE., CHICAGO, ILLINOIS. Izvrševalni odbor. UPRAVNI ODESK. Predsednik: Vlasov Calkar, podpredsednik: Anton Strak, Box 140, Cannonsburg, Pa. ...

KRETANJE PARNIKOV ZA JUGOSLOVANE IN CENA VOZNIH LISTKOV. 1. NEW YORK—TRST: "BRITANIJA" 2. junija... \$ 83.50 "GIUSEPPE VERDI" 3. junija... \$ 90.50 "PESARO" 8. junija... \$ 95.00 "ITALIA" 8. junija... \$ 105.00 "PATRIA" 10. junija... \$ 90.50 "PANONIA" 10. junija... \$ 130.00 "PROVIDENCE" 1. julija... \$ 90.50 11. NEW YORK—HAVRE: "LA SAVOIE" 5. junija... \$ 75.50 "LA LORRAINE" 7. junija... \$ 75.50 "ROCHAMBEAU" 12. junija... \$ 75.50

POZOR ROJAKI! Sodej lahko zopet potujete direktno v stari kraj preko BASELA, TRSTA ali DUBROVNIKA. Parobrodne in vožnje listne dobite pri nas in New Yorka do vseh velikih mest v Jugoslaviji. Vse potne potrebščine in dovoljenja so vam preskrbe tukaj hitro, točno, popolno in brezplačno.

EMIL KISS BANKIR 133 Second Ave., Corner 8th St., New York, N. Y. Ustanovljena leta 1898. Sprejema vlogo na 4% obresti. Najceneje in najhitreje polljanje denarja v stari kraj, se obavlja potom ček (draft). VSE KAR JE POTREBNO JE TO: Mi vam pošljemo ček in vi ga sami pošljete naslovljencu, in on pa kadar ta ček dobi, gre enostavno do najbližnje hranilnice, banke in tam dobi denar za ček.

Severa's Kidney and Liver Remedy. (Severovo zdravilo za obliki in jetra) se priporoča in deluje izvrstno kot čistilo in prečistilno in vsi vnetje obliki in jetra, se razvije vodo, umazan odlok vode, otekle noge in za bolečino v krstu. Cena je 75c in \$1.25, ter 3 do 5 centov davok. Dober Liniment. bi morali imeti v vsaki hiši vedno pri rokah za vsak slučaj nujne potrebe ali ponarečbe, prask, otekline in enakih bolečin. Naša lastna skušnja nas uči, da se vam dobro izplača imeti to zdravilo pri rokah in sicer že preiskušeni liniment poznani povsod pod imenom Severa's Rheumatic Remedy. (Severovo zdravilo soper revmatizmu) je zelo priporočljivo zdravilo za zdravljenje akutnega in kroničnega revmatizma, revmatizma v mišicah, navzvenje povzročeno vseh revmatizma in za bolečino hčer se misli, da se nanj pripravi siliti revmatizem. To deluje hitro. Cena je \$1.25 in 5 centov davok. Severa's Regulator. (Severov regulator) je prijetno zdravilo za žene in dekleta, ki trpijo vsled raznih nerodnosti in bolečin po svojem spolu. To daje novo moč in življenje in prečene bolečine. To zdravilo je res pravi prijetni jatelj bolečih žensk in vrnjevalac njih sistema. Cena je \$1.25 in 5 centov davok. Severa's Nervoton. (Severov Nervoton) kot ga že ima predstavlja je ekscentna tonika za vse živčni sistem. Je zdravilo za otobe in lamutene ženske. Se priporoča za srčno oslabe, nervozno oslabečilo in za nervoznost. Njena posledica so vitričajede. Cena je \$1.25 in 5 centov davok.

Severa's Kidney and Liver Remedy. (Severovo zdravilo za obliki in jetra) se priporoča in deluje izvrstno kot čistilo in prečistilno in vsi vnetje obliki in jetra, se razvije vodo, umazan odlok vode, otekle noge in za bolečino v krstu. Cena je 75c in \$1.25, ter 3 do 5 centov davok. Dober Liniment. bi morali imeti v vsaki hiši vedno pri rokah za vsak slučaj nujne potrebe ali ponarečbe, prask, otekline in enakih bolečin. Naša lastna skušnja nas uči, da se vam dobro izplača imeti to zdravilo pri rokah in sicer že preiskušeni liniment poznani povsod pod imenom Severa's Rheumatic Remedy. (Severovo zdravilo soper revmatizmu) je zelo priporočljivo zdravilo za zdravljenje akutnega in kroničnega revmatizma, revmatizma v mišicah, navzvenje povzročeno vseh revmatizma in za bolečino hčer se misli, da se nanj pripravi siliti revmatizem. To deluje hitro. Cena je \$1.25 in 5 centov davok. Severa's Regulator. (Severov regulator) je prijetno zdravilo za žene in dekleta, ki trpijo vsled raznih nerodnosti in bolečin po svojem spolu. To daje novo moč in življenje in prečene bolečine. To zdravilo je res pravi prijetni jatelj bolečih žensk in vrnjevalac njih sistema. Cena je \$1.25 in 5 centov davok. Severa's Nervoton. (Severov Nervoton) kot ga že ima predstavlja je ekscentna tonika za vse živčni sistem. Je zdravilo za otobe in lamutene ženske. Se priporoča za srčno oslabe, nervozno oslabečilo in za nervoznost. Njena posledica so vitričajede. Cena je \$1.25 in 5 centov davok.

NEMETH STATE BANK JOHN MEMETH, president. 10 E. 22nd St. New York, N. Y. Pozor rojaki v Clevelandu! — Ako hočete slišati najboljšega slovenskega govornika v Ameriki, pridite v nedeljo, 13. junija popoldan na Jos. Kastelievo farmo v Euclid. — Najbrže ga boste slišali zadnjokrat. Sedaj lahko naročite list "Prosveto" svojcem v stari domovini. Letna naročnina \$7.00 za pol leta pa \$3.50.

Posiljamo denar v stari domovino. Sedaj lahko pošljemo denar v vse kraje na Slovensko, Hrvatsko, Dalmacijo in Istro, Nadalje pošljamo denar tudi v Srbijo, Bulgarsko in Rumunsko. Jamčimo za vas poslani denar, enako kot pred vojno, da boš hitro in točno izplačan. KASPAR STATE BANK 1900 Blue Island Ave., Chicago, Ill. Kapital vlogo in prebitih denar blizo \$9,000,000.

Iz dnevnika slovenskega vjetnika v Rusiji.

Piše Tomo Jerala. (Nadaljevanje.)

Le zjutraj in zvečer vsa šla okrog po polju, da sva videla, če ni kdo kaj odpeljal. Imela sva tudi vsak po enega konjička, na katerih sva jahala. Ta služba je bila zelo nevarna; če si se zameril kmetom, a če si bil z njimi dober, se ti ni bilo treba prav nič bati. To službo sem opravljal do pozne jeseni, dokler je bilo vse žito spravljeno z njive, katerega je pa dostikrat zapadel tudi sneg pri mojem gospodarju, dočim so bili vsi drugi gospodarji v tem oziru bolj pridni.

Žito s polja so vozili mužiki iz bližnjih vas. Spočetka so se mi ponujali, da ga bodo vozili po 30 kopejk kopo (52 snopov), a pozneje pa jim je sam rad lačal po 70 kopejk, a še voziti niso marali, ker so imeli druge vožnje dovolj. Tako dobro je znal gospodariti naš gospodar.

Mlatev pa je oddal tudi kmetom od kope. Imel je mlatilni stroj na paro. To delo je trajalo več kot mesec dni. Za žito pa je bila velika shramba (ambar), kamor se je spravilo do 20 vagonov žita. — Slama pa ostane v Rusiji navadno zunaj na prostem. Naredi se dolge, kakih osem metrov široke in zelo visoke kupe (obrujot), na katere se vlačijo slamo s konji s pomočjo dolge vrvi. Pozneje pa se jo kar od tam jemlje kolikor se je potrebuje sproti za kurjavo in nastiljo. Žito so pa vozili navadno po zimi v mesto, kamor so ga prodajali. Takrat so bile cene še zelo nizke; pud (16 kg) rži je stal okrog en rubelj in 20 kopejk; pred vojno je pa stal pud rži 60 do 70 kopejk.

Ko je bilo vse snopje spetjano domov, pa se je nehala tudi moja služba na polju. Zatem smo pa o rali praho za spomladansko setev. To smo delali toliko časa, dokler ni bila zemlja preveč zmrznjena. Spomladi pa se je kar tako izorano zemljo prav na plitvo preoralo s štiri do pet lemežnimi plugi in posejali oves; dostikrat pa se je kar vsejalo na surove brazde in zavleklo z brano.

Pričelo je zmrzovati. Tedaj pa za nas ni bilo več dela ne na polju ne na dvoru, zato smo morali koptati zemljo in delati nasip pri vodi iz zemlje in gnoja. Pri tem delu so se naši fantje dosti trudili, ker je gospodar stal vedno za hrbtom. Takoj po padcu prvega snega, pa je zbral vse ujetnike skupaj in si pridržal le nekaj najbolj pridnih, druge je pa odpravil na zemsko upravo. Bili so takorekoč boš in nagi, zunaj pa zima. — Tistim, ki so še ostali — med njimi sem bil tudi jaz — je kupil vsakemu majhen kožuh. To je bila tudi edina večja stvar, katero je dal enemu ujetniku. Razcapana vojaška suknja in tisti kožuh sta nas varovala mraza.

Po prvem večjem snegu se je odpeljal zatem tudi sam gospodar na svoj dom v mesto, soproga je odšla že v jeseni in mi smo ostali tedaj celo zimo pod nadzorstvom oskrbnika, s katerim smo pa lahko shajali. Naše delo je bilo skrbeti za živino in še kaj malega pri gospodarstvu in to je bilo tudi vse.

Zima je potekla še dosti hitro. Prišel je februar. Dostikrat smo slišali o raznih nemirih semptaja in nazadnje je prišel čas, ko so odstavili carja, čas prve revolucije. Oddahnili smo se, ko smo zvedeli to, vendar nismo bili na jasnem, kaj bo prišlo iz tega. Bali smo se, da bodo Nemci zasedli celo Rusijo vsled tega. Seveda, naš strah je bil odveč. Kmalo smo dobili nove ljudi, ki so imeli nalogo, biti naši gospodarji — "milicije". Ko je prišel k nam prvi milicijonar, nam je — ujetnikom — prebral ukaz, komu moramo biti pokorni in kako se nam je ravnavati, nas je prešinila zopet misel, ravnotako bo kot je bilo pod staro vlado.

Nov milicijonar se ni delal tako prijaznega napram gospodarju kot napram nam. Svobode nam seveda niso dovolili nobene, a bil je tak položaj, kdor si jo je lastil, ta jo je tudi užival. Sli smo lahko kamor smo hoteli, bili popolnoma prosti, če smo hoteli biti. "Bo saj vojske kmalo konce in dobimo zemljo," so pravili mužiki.

Bližala se je pomlad in bili so res lepi dnevi svobode! Vse se je veselilo tega. Prvega maja je pr-

vikrat nastopilo delastvo v veliki meri v našem okrajnem mestu! Vse je nosilo rdeče znake! Godba je igrala marseljezo. Glavne ulice polne naroda, kar je bilo prvič v tem mestu na ta dan. Vso vlado so imeli takrat v rokah socialisti — revolucionarji, ki so prišli med tem na površje. Agitirali so silno za svojo stranko. Strankarsko literaturo so tudi zelo razširjali. Uvedli so novo pisavo, zabavljali čez buržaje in kulake (bogate kmete). Pri občini so pa vpeljali občinsko zemstvo, katero so volili tudi kmetje in delavci, ki prej niso imeli nobene volilne pravice, kajti samo bogataši so imeli to pravico.

Ker je državi vsled vojne grozil glad, je vlada izdajala ukaze, da mora vsak svojo zemljo obdelovati, drugače se mu jo vzame, (o razdelitvi zemlje pa je takratna vlada sklenila, da to prepusti nastavodajni skupščini), toda na tihem se je rovarilo proti pomješkikom. Kmetje so kmalu proglašili stavko, ki so jo tudi večinoma izvedli. Vaški odbori so skratka prepovedali, da ne sme nikdo iti k pomješkiku na delo, če tudi bi najdražje plačal. Mi smo ravno orali, ko so nas nekoga dne preganili z njive. Prišli so z rdečo zastavo k nam, od vsake hiše po en človek, in nam prepovedali delati. Razume se, da smo takoj prenehali z delom na polju. Ker kmetje še niso imeli pravice prevzeti zemlje v svojo last, je ni nikdo obdeloval in je počivala. Vlada je pa posestnikom velikih kmetij ukazala, da morajo obdelovati vsa zemljo, ker drugače se jim odvzame, a vsled stavke tega ni bilo mogoče na noben način. Obe stranki sta bili v zatrudnjenju.

Gospodar pa je vsled "slabih časov", čez katere se je zelo pritoževal, ostal v mestu. Tudi če bi prišel ven na posestvo, bi ga gotovo ubili, ker je bil prej z mužiki tako "dober". Mužiki pa so pasli po veleposestnikovem polju ravnotako kot po svojem. Če se je žel oskrbnik na občino pritožiti, so mu obljubili ukrotiti mužike, a narediti niso mogli ničesar in tudi niso hoteli in so šele pospeševali to, da so kmetje še bolj nagajali pomješkikom.

(Nadaljevanje.)

NOVICE IZ JUGOSLAVIJE.

ZOPET AGRARNA REFORMA!

Pogodba za eksploatacijo Auerspergovih gozdov je bila te dni podpisana. Tudi tukašnje poverništvo za agrarno reformo je dalo na to famozno pogodbo že svoj pečat.

Pogodbo so podpisali: za "Panonijo" lastnik "Panonije" Kajfež in ravnatelj Hladek. — Za "Savo" sta podpisala Hieng in Rešič. — Za "Gospodarsko zvezo" pa tajnik SLS duhovnik dr. Kulavec. — Pogodba je sklenjena na petnajst let, in sicer tako, da se sme sekati, letno 120.000 m lesa, in sicer jelovine in bukovine. Jelovino so plačali po 240 K, bukovino pa po 130 K. Današnja cena jelovine je 600 K, bukovini pa 400 K. Če računamo razliko med pogodbeno in današnjo ceno, dobimo, da bo družba zaslužila letno 35 milijonov kron.

Najlepše je pa tole: od kontingenta letnih 120.000 m mora dobiti, Kajfež 50%, Javornik od "Save" 20 odstot, ostalih 30 odstot pa "Gospodarska zveza."

Zdaj se lahko zračuna, za koliko se je prodala "Gospodarska zveza."

Kmetje in delavci! Tako rešujejo klerikalci agrarno reformo! "Slovenec" piše: "Naša stranka se bo vsega obsega teh velikih socialnih in gospodarskih problemov z vso resnostjo lotila."

V tej pogodbi vidimo, kako se rešujejo ti socialni in gospodarski problemi in kako se "ustvarja mogočno orožje za naše reformatorno delo."

"Večerni List" molči, Janez Kalan molči.

Eden najhujših protivnikov jugoslovanskega pokreta za časa Avstrije je bil knez Karel Auersperg, lastnik velikanskih fidej-komisnih gozdov v Sloveniji, ki reprezentirajo prilično eno tretjino šumskega bogastva slovenske pokrajine. Po naredbi spada jo vsi ti gozdovi pod agrarno reformo.

Dne 3. maja t. l. pa je knez Karel Auersperg sklenil z lesnima družbama "Sava" in "Panonija", ki sta v rokah nekoliko lesnih bogatašev eksploatacijsko pogodbo za les v svojih gozdovih za dobo 15 let v svrhu izvoza tega lesa v Italijo. Ta dogovor se je izvršil pod patronanco deželne vlade v Sloveniji ob pritegnitvi gospodarskih organizacij Slovenske Ljudske Stranke iz zastopnikov katere stranke deželna vlada tudi obstoji.

Ta eksploatacijska pogodba nasprotuje javnim interesom, ker onemogočuje na eni strani izvedbo agrarne reforme nad šumami, kneza Auersperga, na drugi strani pa obogatuje le posamezne lesne bogataše in pa kneza Auersperga, ne prinaša pa državi in javnemu gospodarstvu niti najmanjšega haska.

TRAGIČNA USODA REKE.

Položaj v Reki postaja od dne do dne žalostnejši izvemši za o. ne, ki sede pri koritu, t. j., ki temu nesrečnemu mestu ukazujejo. Zadnje čase smo videli v Reki očitne spore med vojaštvom samim. Vojaštvo je sito te tragične pajcavade, deloma zapustilo mesto, tako karabinjerji in vojniki brigade Firenze in Senla. Seveda so se na meji pri Kantridi še poprej udarili z arditii, ki so sedaj edini gospodarji Reke, ker počenjajo kar hočejo, jemljejo, kjer jim kaj u-gaja, in — se poročajo z onim dekletom, ki jim je všeč, seveda vsak teden z drugim. Slavni "komando" je brez moči proti njim, zato pa daja obetuiti tembolj svojo krutost delavcem.

D'Annunzijo je namreč uvidel, da s — "sovjetsko" republiko reško ne bo nič, ker mu delavstvo v Reki in Italiji ni hotelo sestiti na te limanice. Sedaj naravnost taji da bi sploh kedaj resno mislil s tem svojim načrtom. Ali užaljeni pesnik je takoj spustil svojo jezo nad reškimi proletarijatom.

Za pretvezo so mu dobro prišle delavske stavke v Reki. Začel je kar na debelo arretirati, izganjati in mučiti tisoče delavcev. Italijanska vlada mu gre tudi na roko, da vse iz Reke izgnane delavce enostavno zapira v ječe, kjer gro-madi te ljudi, ki ne vedo, čemu se jim je vzela osebna svoboda.

Delavci sami so izdali 4. maja

proglas na ves proletarijat v Italiji. Proglas slika v pretresljivih besedah bedno stanje reškega delavstva, ki je brez vsake zaščite izročeno besnemu arditov in sličnih jim ljudem. Ne samo, da se delavci pozapirajo po gusnih temnicah, temveč tudi mučijo jih prav po srednjeveško z mukami, da človeka prav groza pretrese, ko to bere.

In vse to početje pokriva pesnik D'Annunzio s svojim imenom in podpira Nitijeva vlada z delavskim denarjem.

Vendar tudi za Reko in njen proletarijat pride ura rešenja. Muke zadane delavstvu se bodo maščevale same ob sebi. — "Delo."

LELE. (Proslava prvega maja.)

Ker smo bili o sklepu strokovne komisije v Ljubljani obveščeni šele dne 1. maja, smo letošnji prvi maj na zelo slovesen način praznovali. Ta dan nam ostane vsem v nezbrisnem spominu. Videli in čutili smo, da socializem ne le živi, temveč da se tudi širi od leta do leta. Oblasti so nam letos prepovedale vse shode. Omejili smo se torej le na krasno majniško manifestacijo, h kateri je prišlo preko 150 ljudi. Iz- prevod je šel na Prevalje in Guštanj. Sredi poto so nam prišli nasproti kovinarji in smo nato skupno korakali v Guštanj. Na šelu izpreda so bili kolezarji, okinčani z rdečimi zastavicami. Za njimi je jездilo pet jezdecov z eno gospo, vsi okinčani z rdečimi trakovi. Svirala je rudniška godba iz Leš. Rudarji so nosili v spremstvu svojeve, žena in otrok, svojo rdečo zastavo, za njimi je pa sviral kovinarska godba na čelu sodrugov kovinarjev, ki so takisto imeli svoj rdeči prapor. Gnjani smo bili do solz, ko smo v tako prisrčni solidarnosti korakali drug poleg drugega, proletarci poleg proletarca. Žal je, da ni bilo mogoče, da bi nam kak govornik razjasnil letošnje naše naše razpoloženje ob priliki tega delavskega praznika. Preravne prvega maja so se udeležili tudi rudarji s Holmea. H koncu manifestacije shoda sta vse zbrano delavstvo v kratkih besedah pozdravila sodruga Hočnik iz Leš in Star iz Guštanj. — Proslava je bila izvanredno lepa in popolnoma mirna.

Jugoslovansko akademsko društvo v Belgradu je dobilo vladno odobrenje za 10.000 dinarjev, za natisk medicinske terminologije.

Nered na Reki. Trst, 8. maja. Listi poročajo iz Reke z dne 6. t. m.: Na Reki je popoln kaos. Odpor proti srednjeveški reški vladavini ni izbruhnil samo pri večini reškega prebivalstva, ki je bilo še od prvega dne italijanske zasedbe odločno nasprotno tem nepovabljenim gostom, in ječ adaj po reških in voločanskih ječah, kjer je izpostavljeno trpičenju, ki se mora primerjati le z onim za inkvizicije in kričii v nebo po maščevanju. — Odpor proti novi reški strahovladi je izbruhnil tudi med njenimi dose-danjimi člani in pomagači, med d'Annunzijevimi orožniki in vo-jaki. Orožniki in vojniki brigad Tirenze in Segia so sklenili, zapu-stiti reško beznico. 130 orožnikov pod poveljstvom stotnika Sesie, se je spravilo danes na pot proti Kantridi, kjer so jim zastavili pot "arditi" z oklopnimi avto-mobili. Neki ardit je vrgel ročno granato proti stotniku Vadala, ki pa je ubila nekoga ubogega Rečana, ki je vozil odhajajočim vojakom nekaj blaga na vozu. Našel je spopad, tekom katerega sta bila dva orožnika ubita, dva ranjena, a trije arditii in en častnik so na smrtni postelji.

Doslej je prekoračilo obmejno črto pri Reki 110 orožnikov, 40 vojakov in 40 častnikov.

SIFKARTA iz TESTA v NEW YORK stane samo \$30.00.

Najmanjša svota, kar računajo agenti za karto iz Trsta do New Yorka je \$88.00. Če hočete dobiti svojo rodbino ali prijatelje iz starega kraja v Ameriko, obrnite se za pojasnilo in potrebne listine na

MATIJA SKENDER, javni notar v Ameriki in stari kraj. 5227 Butler St., Pittsburgh, Pa. Prihranil Vam bo denar. — On je za narod, narod je za njega.

MALI OGLASI Classified Advertisements

POTREBUJEMO DELAVCE

za stalno delo vse leto. Tudi bonus. Pridite osebno ali pišite na: International Lead Refining Co., East Chicago, Indiana ali pa na: Room 543. — 111 West Washington St. Chicago, Ill.

POTREBUJEMO DELAVCE

za tovarniško delo. Nobene skušnje se ne zahteva. Dobro delo. 47½ do 50c na uro, takoj začetkom. Prilika za napredek. Employment urad odprt od 7:30 A. M. do 5 P. M.

U. S. RUBBER CO. 2603 Grand Ave.

HOČETE LI ZASLUŽITI PO \$5.00 NA DAN, TEDAJ PRIDI ZA DELOM NA:

1710 S. PEORIA ST. CHICAGO, ILL.

POTREBUJEMO DELAVCE

za delo v livarni jekla, 9 do 10 ur delo s plačo in pol za nad 8 urno delo. Dobra plača. Tovarna blizu kare, ni nereda.

CHICAGO STEEL FOUNDRY COMPANY, 3720 S. Kedzie Ave.

POTREBUJEMO

izdelovalce klobas in za delo v kleti in navadne delavce.

AGAR PROVISION CO., 310 N. Green Street.

POTREBUJEM DEKLE

za kuharico in druga lahka hišna dela. Dobra plača. Telephone — Evanston 6195. Uprašajte za Mrs. Schram.

POTREBUJEMO

navadne delavce za delo v naših skladiščih. Dobra plača, stalno delo.

SHAVINGS & SAWDUST 23rd and Western Ave.

NAPRODAJ.

Proda se dobro ideča PEKARIJA v središču, kjer žive Slovenci. Proda se vsled smrti mojega soproga. Proda se po zelo zmerni ceni. Za ceno in druga pojasnila se oglasite osebno na naslov: 2315 S. Leavitt Street, Chicago, Ill. (June 5-7).

Kila umori 7000 ljudij na leto.

Redna tisoč oseb umrejo na leto zaradi kile. Kila je glavni vzrok za vse vrste bolezni. Če ne odstranimo kile, ni mogoče ozdraviti nobene bolezni. Kila je glavni vzrok za vse vrste bolezni. Če ne odstranimo kile, ni mogoče ozdraviti nobene bolezni. Kila je glavni vzrok za vse vrste bolezni. Če ne odstranimo kile, ni mogoče ozdraviti nobene bolezni.

Voda in smetota je po izenaki naša, ki v vsemu temu odprava. Voda, ki ni čista, ni zdravilna. Če ne odstranimo kile, ni mogoče ozdraviti nobene bolezni. Kila je glavni vzrok za vse vrste bolezni. Če ne odstranimo kile, ni mogoče ozdraviti nobene bolezni.

PLAČO BLAZINICA, kadar ne je točno k telesu priljubena, se pravišče s prostom, vladam tudi bolnika ni ne bolj. Tu blazinica je mehka kot je, met, lahko pri udarju in po omni. Kila je lahko med koleno, ali med drugimi. Kila ni izjemno, priča, ali truhel.

Učilo se povoj kile je mogoče ustaviti in naravnost potov odstraniti (kila) do vseh let ne bo večje težje. Podliska stroja izumlj. Kila je glavni vzrok za vse vrste bolezni. Če ne odstranimo kile, ni mogoče ozdraviti nobene bolezni.

Učilo se povoj kile je mogoče ustaviti in naravnost potov odstraniti (kila) do vseh let ne bo večje težje. Podliska stroja izumlj. Kila je glavni vzrok za vse vrste bolezni. Če ne odstranimo kile, ni mogoče ozdraviti nobene bolezni.

Učilo se povoj kile je mogoče ustaviti in naravnost potov odstraniti (kila) do vseh let ne bo večje težje. Podliska stroja izumlj. Kila je glavni vzrok za vse vrste bolezni. Če ne odstranimo kile, ni mogoče ozdraviti nobene bolezni.

Učilo se povoj kile je mogoče ustaviti in naravnost potov odstraniti (kila) do vseh let ne bo večje težje. Podliska stroja izumlj. Kila je glavni vzrok za vse vrste bolezni. Če ne odstranimo kile, ni mogoče ozdraviti nobene bolezni.

Učilo se povoj kile je mogoče ustaviti in naravnost potov odstraniti (kila) do vseh let ne bo večje težje. Podliska stroja izumlj. Kila je glavni vzrok za vse vrste bolezni. Če ne odstranimo kile, ni mogoče ozdraviti nobene bolezni.

Učilo se povoj kile je mogoče ustaviti in naravnost potov odstraniti (kila) do vseh let ne bo večje težje. Podliska stroja izumlj. Kila je glavni vzrok za vse vrste bolezni. Če ne odstranimo kile, ni mogoče ozdraviti nobene bolezni.

POTOP. Zgodovinski roman. Spisal H. Stenikiewicz. — Poslovenil Podravski.

(Nadaljevanje.)

"Milostljivi kralj!" odvrne Domaševski, "da se je osnovala ta konfederacija, za to gre zaslug gospodom hetmanom, vojvodu vitebskemu ter gospodu Čarneckemu, in nikar ni bilo, ki bi ji ugovarjal, ker so že vsi razjarjeni na Švede."

"Vrhu tega smo že poprej javili," toda Služevski, "da to ni nikak zbor, marveč preprost shod, tako da ni mogel pokvariti nihče s svojim "veto" dela. Ako bi se bil pojavil kje kdo, ki bi ugovarjal, razsekali bi ga s sabljami na drobne kosce. Vrhu tega preseda že vsem ta "veto", kateri bi imel že davno stopiti v pokoj, ker so ga mnogi že siti do grla."

"Sveta resnica" omeni primas. "Naj si samo opomere ljudovlada in potom, nas ne prestraši noben sovražnik."

"A kje je sedaj vojvoda vitebski?" vpraša kralj.

"Še isto noč, ko je bila podpisana pogodba, je odšel v Tikotin, v katerem je oblegal izdajalca Radivila. Sedaj ga je že moral dobiti, bodisi živega ali mrtvega."

"Torej je bil že gotov, da ga dobi?"

"Seveda, kajti vsi celo najzvestejši služabniki, so že zapustili izdajalca ter ga je branilo samo neznatno perišče Švedov, katerim ni mogla dospeti pomoč od nikodar."

"Hvala Bogu!" reče kralj. "A kje je Čarnecki?"

"Sedaj tega res ne moreva povedati, kje je on," odvrne poslanca. "Znano je nama samo to da je prihrula nekoga dne k njemu množica naroda, on jim postal načelnik in odrlinil nad Švede."

"A hetmani?"

"Hetmani pričakujejo ukaza vašega kraljevega veličanstva ter se posvetujejo s starostor kaluškim o bodoči vojni, h kateremu se valje polki od vseh strani liki sneg raz gor."

"Torej so vsi zapustili Švede?"

"Da, milostljivi kralj! K hetmanom so dospeli poslanci od vojske Konecpoljskega, ki je že pri osebi Karola Gustava. Zdi se nama, da tudi ti že nameravajo zapustiti Švede ne glede na to, da šteti kralj Karol pri njih ni obljub, niti darov. Poslanci so dejali da ga sedaj še ne morejo zapustiti, da pa to gotovo učinijo o prvi ugodni priliki, ker jim je postalo tako laskarje in gostovanje že čez mero zorno."

"Hvala Bogu! Ol vseh strani dohajajo dobre novice!" reče kralj. "Danes je za me najsrčnejši dan in drugi takšen napoči, kadar zapusti poslednji sovražnik za vedno ljudovlado."

"Oh! Bog obvaruj, svetli kralj!" zakriči Domaševski.

"Kako to?" vpraša kralj začuden.

"Da, bi poslednji lopov odnesel iz ljudovlade zdrave pete to ne gre, milostljivi gospod! Čemu potem nosimo sablje na svoji strani?"

"Ej! ej!" zakliče razveseljen kralj. "Vi ste mi pravi! Vina!" doda čez trenutek. "Treba je trčiti z zavazniki."

Strežaji so prinesli vino, a obenem z njimi je vstopil star kraljevi sobar ter naznanil, da je dospel iz Čenstohova gospod Križtoporski, ki želi videti kralja.

"Naj le urno pride!" zakliče kralj.

Čez minuto vstopi visok in suh plemič, zroč kakor kozel izpod čela. Najpoprej se nizko prikloni kralju, vrže ponosen pogled po navzočih ter de:

"Hvaljen bodi Jezus Kristus!"

"Na vekov veke!" odvrne kralj. "Kaj je slišati novega?"

"Mraz je starašen, milostljivi kralj", odvrne plemič.

"Sedaj se ne menimo o mrazu. ... Kaj pa Švedije? Povejte nam kaj o Švedih?"

"Kaj naj govorim o njih, ko jih pa ni več pod Čenstohovo", odvrne krepko Križtoporski.

"To nam je deloma že znano," odvrne ovsevljen kralj. "Toda vi prihajate brčkone iz samostana ter ste vse to sami videli in samostan branili."

"Da, milostljivi gospod! Udeležil sem se obrambe ter z lastnimi očmi gledal čudeže najsvetejše Device. ..."

"S tem še ni postavljena meja njenih dobrot," odvrne kralj; "treba je samo, da si jih zaslužimo."

"Marsikaj sem že videl na svetu, vendar takšnih čudežev še nisem videl; toda vse to izveste iz tega pisma, katero piše vašemu kraljevemu veličanstvu gospod Kordecki."

Kralj vzame pismo, odpre je in jame čitati. Med čitanjem se mu razvedri obraz in ovsevljene oči obstoje na prišlecu.

"Kordecki nam piše," reče kralj, "da so branilci izgubili velikega junaka Babiniča, ki je razstrelil ogromni švedski top?"

"Da, on se je žrtvoval za vse, milostljivi gospod. Toda našli so se takšni, ki trde, da on še živi; ter sploh dokaj govore o njem. Ker pa nismo dobili od njega nikakanih vestij, tudi ne nhamo objokovati njegove izgube, ker smo mu vsi dolžni hvalo za njegov čin, kajti drugače bi se bilo godilo slabo! ..."

"Ako je temu tako, pa vam povem, da ga ni treba objokovati," odvrne kralj. "Babinčič je živ ter je sedaj pri nas. On je nam prvi prinesel novice, da nameravajo Švedje odstopiti od Jasne Gore. Pozneje nam je učinil važne usluge, da res ne vemo, s čem naj ga za nje nagradimo."

"Ali res? Ej, kako se razveseli tega duhovnik Kordecki!" zakliče ovsevljen plemič.

Med tem nadaljuje kralj čitanje onega pisma